

לפרשת ויקהל – תשע"ד

"כי שבת רזא כאחד"

עו"ד אלעזר יפה

"ויקהל משה את כל עדת בני ישראל"

האור גדליהו (הגאון גדליה הלוי שארר זצ"ל) מפרש כי מובא בספרי חז"ל כי הקהלת משה את העם היתה כפרה על קהילת אהרון בחטא העגל.

בפרשתנו מצינו **"ויקהל משה את כל עדת בני ישראל"** ובחטא העגל נאמר **"ויקהל העם על אהרון"** ...

התיקון לחטא העגל היה כאן בפרשתנו שם הקהיל משה את בני" להגיד להם את שמירת השבת וציווי המשכן.

מדרש האגדה (חיבור מדרשי המבוסס על כתב יד נדיר שמצא בארם צובה (חאלב)) מקשה מדוע הקדים הכתוב לשון "ויקהל" – לשון אשר אינה נמצאת ושגורה בשאר המקומות בתורה? ומתרץ כי הקהלת בני ישראל על ידי משה משולה לנאמר בקהלת ח' א' **"מי כהחכם ומי יודע פשר הדבר"** פירוש: - אשריהם הצדיקים שיודעים לעשות פשרה בין ישראל לאביהם שבשמיים וזהו **"פשר הדבר"** כאמור בקהלת. לפיכך משה רבנו פתח דבריו בלשון "ויקהל" – בבחינת תבוא קהילת משה רבנו ותכפר על קהילת אהרון בחטא העגל.

ממשיך מדרש האגדה ומשווה בין שתי הפרשיות – שתי ההתקלויות: בפרק כ"ה ח' בתיאור עשיית המשכן נאמר **"ועשו לי מקדש"** כנגד דברי בני" לאהרון בחטא העגל (שמות ל"ב א') **"קום עשה לנו אלוהים"**. תבוא **"אלה הדברים"** בפרשתנו ותכפר על אמירת **"אלה אלוהיך ישראל"** של חטא העגל. תבוא נתינת זהב התנופה ותכפר על נתינת זהב העגל....

מפרש האור גדליהו כי כאשר בני" חטאו בחטא העגל הם באו לידי פירוד וממילא מדרגת האחדות שהיתה בעם בעת מתן תורה אבדה ונעלמה מבני".

בחטא העגל אומרים הערב רב למשה (רש"י פרק ל"ב פסוק ד) **"ויאמרו אלה אלוהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים"** רש"י: **"אלה אלהיך - ולא נאמר אלה אלהינו"** ... בני" בהנהגת הערב רב ביקשו אלוהות הרבה, רצו לדבק עצמם בכוחות המרובים שיש בבריאה ללא אחדות אחת וכשהם חטאו מדביקותם באחדות הבורא ממילא נעשו הם בעצמם מפוזרים ואיבדו את מדרגת האחדות.

אחר שחטאו בני" בחטא העגל ואיבדו את אחדותם התיקון היה לאחד אותם מחדש וזה ענין **"ויקהל משה"** שמשה רבינו ע"ה הקהיל אותם יחדיו על מנת שיהיו מאוחדים. משה רבנו הגביה את עם ישראל והקהיל אותם יחד ולצורך כך ציוה להם משה את פרשת השבת **כי שבת רזא דאחד**. בכוח השבת מתאחדים בני" וראויים לבנות את המשכן לשמו. כשחטאו בני" ובאו לידי פירוד ניתק שייכותם לבניין המשכן. בני" הוצרכו להיות באחדות לבניין המשכן והשראת השכינה בתחתונים, שהם יהיו באחדות, כדי לאחד את כל הבריאה כולה ולהעלותה אל שורשה.

רש"י מפרש כי משה רבנו לא הקהיל את בני" בידיים אלא רק על ידי דיבור והכוונה. **מהו אותו הדיבור?** בכך שציוה להם את פרשת השבת הגביה את בני" שיהיו קהילה אחת ושתהיה להם אחדות אחת ומאחדות זו יכולים לבנות את המשכן.

האור גדליהו בלשונו " : שורש בנ"י הוא באחדות ובשעה שבנ"י חוטאים אז נעשה פירוד , כי החטא הוא הפסולת המעכב אחדות. "

אנו מתקרבים לחג הפורים . זו היתה גם טענתו של המן הרשע באומרו: " ישנו עם אחד מפוזר ומפורד בין העמים . " הגמרא במסכת מגילה ח' אומרת "דליכא דידע לישנא בישא כהמן " זה לא סוד שבנ"י היו בגלות – מה חידש לנו המן בדבריו אלו ? אלא שכוונת המן היתה לרמז לנו שבנ"י אינם באחדות כי ע"י החטא באו לידי פירוד וממילא יש כוח המן ולאחשוורוש לשלוט על היהודים ולפגוע בהם.

הנתיבות במגילת סתרים נותן טעם לתקנת משלוחי המנות איש לרעהו ולמתנות לאביונים ומפרש כי תיקון מצוות אלו נועד לתיקון עיקר החטא – דהיינו הפירוד בעם. לכן תקנו את תקנת משלוחי המנות ומתנות לאביונים שיתאחדו בנ"י ושתהא האהבה שרויה ביניהם.

ומנגד כאשר תיקנו בנ"י את מידתם ואת שורש החטא כתוב במגילה " : נקהלו ועמוד על נפשם " שבאו לשורש נפשם ולכן כתוב בלשון יחיד כי אז באו לידי אחדות...

אנו נמצאים בפתחו של חודש אדר שני . חודש האדר אליבא לאור גדליהו הינו חודש שבכוחו לאחד הכל.

המהרש"א - רבי שמואל אליעזר הלוי איידלס השט"ו - 1555 השצ"ב, 1631 על מסכת סנהדרין אומר כי חודש אדר הוא כנגד יוסף הצדיק ולכן מצינו כי נתחלק ל ב' חודשים בשנת העיבור.

נאמר בפסוק "ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף ויאמר יעקב אל לבן שלחני ואלכה אל מקומי ולארצי" (בראשית ל', כה'). ומקשה רש"י - מדוע המתין יעקב עד לידת יוסף דווקא? ותירץ - משנולד שטנו של עשיו בטח יעקב בהקב"ה ורצה לחזור. וכיצד יודעים שיוסף הוא הכוח שעמו לוחמים כנגד עשיו? מפני שנאמר: "והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש" (עובדיה א', יח') שכאשר יש אש ולהבה אז ניתן לשרוף את כל הקש של עשיו... שטנו של עשיו – יוסף פעל כנגד הכוחות הנפרדים והרבים של עשיו. יוסף הינו משקל הנגד של עשיו. יוסף הוא הכוח של אסיפה , לאסוף את כל הכוחות ולאחדם יחד , ובכח זה התגבר על עשיו. בשמו של יוסף שתי משמעויות : משמעות של אסיפה ושל הוספה . רחל אמו אומרת " : יוסף ה' לי בן אחר . " בעת שאדם אוסף כל כוחותיו יחד אז שייך שתהיה הוספה , כי כשמאחדים כוחות ובאים אל השורש אזי נובעים חיות מן המקור ממש . נאמר על יוסף הצדיק שבעת ניסיון נתגלתה לו דמותו (דיוקנו) של יעקב אביו . כלומר כאשר יוסף איחד את כל כוחותיו והגיע עד לשורש – הגיע לצורתו של אביו יעקב החקוקה בכסא הכבוד ומשם גם נבע כוחו של יוסף.

כך גם חודש אדר שהוא כאמור כנגד יוסף הצדיק . בחודש זה שני חודשים בשנת העיבור בדיוק כפי שביוסף נכללים שני שבטים אפרים ומנשה ובחודש זה יש בו את הכח של יוסף הצדיק , הכח של אסיפת הכוחות לקבץ את כל הכוחות יחד שיהיו באחדות , ואז כשבאים אל השורש שייכת הוספה וזהו החודש הנוסף – חודש אדר שני שנובע מאותה "אסיפת כוחות" ואחדות.

המן הרשע חשב שחודש אדר שהוא אחרון בחודשי השנה (לפי סדרי החודשים) הוא חודש המרוחק מן השורש וחשב כי בחודש זה יהיה מסוגל לשלוט על היהודים . אולם ההיפך הוא האחרית קשורה בראשית והכל מתאחד יחד- ובחודש זה צריך כל אחד ואחד לאחד כוחותיו באסיפת כוחות ואחדות גם בחיים הפרטיים בדלת אמותינו וגם בחיים הציבוריים הכלליים בבחינת קידוש שם ה' ברבים.